Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

15. dubna 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Aarhuská úmluva – Směrnice 2003/4/ES – Právo přístupu k informacím o životním prostředí v držení orgánů veřejné správy – Článek 2 bod 2 – Pojem ‚orgán veřejné správy' – Instituce nebo subjekty působící v soudní funkci – Informace obsažené ve spise k ukončenému soudnímu řízení"

Ve věci C-470/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím High Court (Vrchní soud, Irsko) ze dne 21. května 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 17. června 2019, v řízení

Friends of the Irish Environment Ltd

proti

Commissioner for Environmental Information,

za přítomnosti:

Courts Service of Ireland,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení J.-C. Bonichot, předseda senátu (zpravodaj), R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně Soudního dvora, a M. Ilešič, vykonávající funkci soudců prvního senátu, M. Safjan a N. Jääskinen, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. září 2020,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za společnost Friends of the Irish Environment Ltd J. Kennym, BL, O. Clarke a A. Jacksonem, solicitors, jakož i J. Healym, SC,

– za Commissioner for Environmental Information F. Valentinem, BL, E. Egan, SC, a R. Minch, solicitor,

* Jednací jazyk: angličtina.

– za Courts Service of Ireland C. Donnelly, BL, B. Murrayem, M. Collinsem, SC, M. Costelloe a H. Gibbons, solicitors,

– za Irsko M. Browne, G. Hodge a A. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s A. Carroll, BL, a C. Tolandem, SC,

– za polskou vládu B. Majczynou a D. Krawczykem, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi G. Gattinarou a C. Cunniffe, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 3. prosince 2020,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 2 bodu 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS (Úř. věst. 2003, L 41, s. 26; Zvl. vyd. 15/07, s. 375).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společností Friends of the Irish Environment Ltd a Commissioner for Environmental Information (komisař pro informace o životním prostředí, Irsko) ohledně přístupu ke spisu k soudnímu řízení v ukončené věci.

Právní rámec

Mezinárodní právo

3 Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, podepsaná dne 25. června 1998 v Aarhusu a schválená jménem Evropského společenství rozhodnutím Rady 2005/370/ES ze dne 17. února 2005 (Úř. věst. 2005, L 124, s. 1, dále jen „Aarhuská úmluva“), v čl. 2 odst. 2 stanoví:

„ ‚[O]rgán veřejné správy‘ znamená:

a) správní úřady na vnitrostátní, regionální nebo jiné úrovni,

b) fyzické nebo právnické osoby vykonávající funkce orgánu veřejné správy podle vnitrostátního práva, včetně zvláštních povinností, činností nebo služeb vztahujících se k životnímu prostředí,

c) jakékoli jiné fyzické nebo právnické osoby s odpovědnostmi či funkcemi veřejné správy nebo poskytující veřejné služby vztahující se k životnímu prostředí, které jsou řízeny úřady nebo osobami uvedenými v písmenech a) nebo b),

[…]

Tato definice se nevztahuje na orgány nebo instituce jednající v soudní nebo zákonodárné funkci.“

4 Článek 4 odst. 1 Aarhuské úmluvy stanoví, že za určitých výhrad každá strana této úmluvy zajistí, aby orgány veřejné správy v rámci vnitrostátní právní úpravy zpřístupnily veřejnosti na žádost informace o životním prostředí.

5 Článek 4 odst. 4 Aarhuské úmluvy stanoví:

„Žádost o informace o životním prostředí lze zamítnout, jestliže by poskytnutí těchto informací nepříznivě ovlivnilo:

[…]

c) průběh soudního řízení, možnost osob dosáhnout spravedlivého soudního řízení nebo možnost orgánu veřejné správy vést vyšetřování trestného činu nebo činu disciplinární povahy;

[…]

Důvody pro odmítnutí žádosti uvedené výše budou interpretovány restriktivně, přičemž se bude brát v úvahu zájem veřejnosti, jemuž by zveřejnění sloužilo, a zda se požadované informace vztahují k emisím vypouštěným do životního prostředí.“

Unijní právo

6 V bodech 1, 5, 11 a 16 odůvodnění směrnice 2003/4 je uvedeno:

„(1) Lepší přístup veřejnosti k informacím o životním prostředí a šíření těchto informací přispívají k větší osvětě v otázkách životního prostředí, k volné výměně názorů, k účinnější účasti veřejnosti při rozhodování o otázkách životního prostředí a ve svém výsledku k lepšímu životnímu prostředí.

[…]

(5) […] Ustanovení právních předpisů Společenství musí být v souladu s [Aarhuskou úmluvou] vzhledem k jejímu závěru přijatému Evropským společenstvím[, aby tato úmluva mohla být Evropským společenstvím uzavřena].

[…]

(11) K zohlednění zásad uvedených v článku 6 Smlouvy, že požadavky na ochranu životního prostředí by měly být zahrnuty do vymezení a provádění politik a činností Společenství, je nezbytné rozšířit definici orgánů veřejné správy o vládu nebo jiné orgány veřejné správy na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni bez ohledu na to, zda nese [nesou] konkrétní odpovědnost za životní prostředí nebo ne. Definici je potřebné obdobně rozšířit o jiné osoby nebo subjekty vykonávající funkce veřejné správy ve vztahu k životnímu prostředí podle vnitrostátních právních předpisů a osoby nebo subjekty jimi řízené, které jsou veřejně odpovědné nebo zastávají funkce ve vztahu k životnímu prostředí.

[…]

(16) Právem na informace se rozumí, že poskytování informací by mělo být obecným pravidlem a že orgánům veřejné správy by se mělo umožnit odmítnout žádost o informace v určitých a jasně vymezených případech. Důvody pro odmítnutí je nezbytné vykládat restriktivním způsobem, v němž je potřebné zvážit veřejný zájem, kterému poskytnutí slouží, proti zájmu, kterému slouží odmítnutí. […]“

7 Článek 1 této směrnice zní:

„Cíle této směrnice jsou:

a) zaručit právo přístupu k informacím o životním prostředí v držení orgánů veřejné správy nebo pro orgány veřejné správy a stanovit základní podmínky a praktická opatření pro výkon tohoto práva a

b) zajistit jako samozřejmost, že informace o životním prostředí budou postupně zpřístupňovány veřejnosti a veřejně šířeny s cílem zajistit co nejširší systematickou veřejnou dostupnost a šíření informací o životním prostředí. Pro tento účel bude podporováno používání počítačové telekomunikační nebo elektronické technologie.“

8 Článek 2 bod 2 uvedené směrnice zní takto:

„Pro účely této směrnice:

[…]

2. ‚orgánem veřejné správy‘ se rozumí:
   a) vláda nebo jiný orgán veřejné správy, včetně veřejných poradních subjektů, na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni;
   b) každá fyzická nebo právnická osoba vykonávající funkce veřejné správy podle vnitrostátních právních předpisů, včetně zvláštních povinností, činností nebo služeb, které se vztahují[…] k životnímu prostředí a
   c) každá fyzická nebo právnická osoba, která je veřejně odpovědná nebo vykonává funkci nebo poskytuje veřejné služby ve vztahu k životnímu prostředí, řízená subjektem nebo osobou spadající pod písmena a) nebo b).

Členské státy mohou stanovit, že tato definice nezahrne instituce nebo subjekty působící v soudní nebo zákonodárné funkci. Členské státy mohou tyto instituce nebo subjekty z uvedené definice vyloučit, pokud jejich statuty [pokud jejich ústavněprávní předpisy] ke dni přijetí této směrnice nestanoví postup přezkoumání ve smyslu článku 6.“

9 Článek 3 odst. 1 téže směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby orgány veřejné správy měly povinnost, v souladu s ustanoveními této směrnice, poskytovat informace o životním prostředí v jejich držení nebo pro ně držené každému žadateli na jeho žádost, aniž by žadatel musel prokazovat svůj oprávněný zájem.“

10 Článek 4 odst. 1 směrnice 2003/4 stanoví, že členské státy mohou v určitých případech rozhodnout o odmítnutí žádosti o informace o životním prostředí, a následně čl. 4 odst. 2 této směrnice rovněž poskytuje tuto možnost členským státům následujícím způsobem:

„Členské státy mohou rozhodnout o odmítnutí žádosti o informace o životním prostředí, pokud by zveřejnění informací mělo nepříznivý vliv na:

[…]

c) průběh spravedlnosti, schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení a schopnost orgánu veřejné správy provádět vyšetřování trestné nebo disciplinární povahy;

[…]

Důvody odmítnutí uvedené v odstavcích 1 a 2 je nezbytné vykládat restriktivním způsobem, přičemž se u konkrétního případu bere v úvahu prospěšnost zveřejnění z hlediska veřejného zájmu. V každém konkrétním případě se zvažuje veřejný zájem, kterému zveřejnění slouží, proti zájmu, kterému slouží odmítnutí. Na základě ustanovení odst. 2 písm. a), d), f), g) a h) nemohou členské státy rozhodnout o odmítnutí žádosti, pokud se žádost týká informací o emisích do životního prostředí.

[…]“

11 Článek 6 směrnice 2003/4, nadepsaný „Přístup k právní ochraně“, ukládá členským státům povinnost zajistit, aby se každý žadatel o informace o životním prostředí, který má za to, že jeho žádost byla opomenuta, nesprávně odmítnuta, nepřiměřeně zodpovězena nebo jinak nevyřízena podle ustanovení této směrnice, mohl dožadovat správního nebo soudního přezkoumání jednání nebo nečinnosti dotčeného orgánu veřejné správy.

Irské právo

12 Směrnici 2003/4 provádějí do irského práva European Communities (Access to Information on the Environment) Regulations 2007-2018 [nařízení z let 2007 až 2018 – Evropská společenství (přístup k informacím o životním prostředí)] (dále jen „irská vnitrostátní ustanovení“).

13 Článek 3 odst. 1 irských vnitrostátních ustanovení v podstatě provádí čl. 2 bod 2 této směrnice.

14 Podle čl. 3 odst. 2 irských vnitrostátních ustanovení jsou z definice pojmu „orgány veřejné správy“ vyloučeny instituce „působící v soudní nebo zákonodárné funkci“.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

15 Dne 25. února 2016 vydal High Court (Vrchní soud, Irsko) rozsudek ve věci mezi X & Y a An Bord Pleanala, proti němuž nebylo podáno odvolání. V této věci se jednalo o zpochybnění stavebního povolení vydaného pro výstavbu větrných turbín v hrabství Cork (Irsko).

16 Dne 9. července 2016 se společnost Friends of the Irish Environment obrátila na Central Office of the High Court (kancelář Vrchního soudu, Irsko), kterou řídí vedoucí soudní kanceláře jmenovaný Courts Service of Ireland (Irská soudní služba) (dále jen „Soudní služba“), a požádala ji o kopie podání, místopřísežných prohlášení, dokumentů a písemných vyjádření předložených všemi účastníky řízení a o kopie konečných usnesení vydaných v uvedené věci. Tato žádost byla podána podle Aarhuské úmluvy a směrnice 2003/4, která byla provedena irskými vnitrostátními ustanoveními.

17 Soudní služba žádost žalobkyně v původním řízení rozhodnutím ze dne 13. července 2016 zamítla. Toto rozhodnutí vycházelo zejména z toho, že se irská vnitrostátní ustanovení nevztahují na soudní řízení ani na dokumenty předložené v takových řízeních.

18 Dne 18. července 2016 požádala žalobkyně v původním řízení Soudní službu o přezkum jejího rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že neobdržela žádnou odpověď, dne 15. září 2016 podala odvolání u komisaře pro informace o životním prostředí.

19 Dne 19. června 2017 komisař pro informace o životním prostředí žalobkyni v původním řízení sdělil, že rozhodnutí již bylo vydáno v podobné věci, a to ve věci CEI/15/0008, An Taisce & The Courts Service. Zdůraznil, že každá věc bude meritorně posouzena, a žalobkyni v původním řízení vyzval, aby mu případně sdělila, jaké okolnosti zdůvodňují odlišné rozhodnutí, pokud jde o její žádost o přístup k soudnímu spisu ve věci X & Y v. An Bord Pleanala.

20 V odpovědi ze dne 26. července 2017 žalobkyně v původním řízení uvedla, že si přeje vycházet z odůvodnění uvedeného v jejím odvolání a z odůvodnění An Taisce v první věci.

21 Rozhodnutím ze dne 31. července 2017 komisař pro informace o životním prostředí toto odvolání zamítl. Domníval se, že Soudní služba má požadované spisy v držení v rámci výkonu soudní funkce pro soudní orgán. Měl rovněž za to, že pokud Soudní služba působí v takové funkci, není „orgánem veřejné správy“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 irských vnitrostátních ustanovení.

22 Žalobkyně v původním řízení toto rozhodnutí napadla u High Court (Vrchní soud), přičemž v podstatě tvrdila, že výjimka ve prospěch institucí nebo subjektů „působících v soudní […] funkci“ stanovená v čl. 2 bodu 2 směrnice 2003/4, která byla provedena do čl. 3 odst. 2 irských vnitrostátních ustanovení, se nevztahuje na spisy k ukončeným věcem.

23 High Court (Vrchní soud) má pochybnosti o výkladu čl. 2 bodu 2 směrnice 2003/4, a proto se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je kontrola přístupu k soudním spisům týkajícím se řízení, v nichž bylo vydáno konečné rozhodnutí, v nichž uplynula lhůta pro podání odvolání a v nichž není projednáváno žádné odvolání ani jiný návrh, avšak za určitých okolností je podání jiných návrhů možné, výkonem ‚soudní funkce‘ ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice 2003/4 […]?“

K předběžné otázce

24 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 2 bod 2 druhý pododstavec první věta směrnice 2003/4 vykládán v tom smyslu, že možnosti nepovažovat za „orgány veřejné správy“ ve smyslu této směrnice „instituce nebo subjekty působící v soudní […] funkci“, mohou členské státy využít pouze tehdy, jedná-li se o informace obsažené ve spisech k probíhajícím soudním řízením, přičemž v případě ukončených řízení je taková možnost vyloučena.

25 V tomto ohledu je třeba uvést, že nejprve je nutné určit, zda soudy a jimi řízené fyzické nebo právnické osoby představují „orgány veřejné správy“ ve smyslu čl. 2 bodu 2 směrnice 2003/4, a spadají tudíž do působnosti této směrnice.

26 Předně je třeba připomenout, že tím, že se Evropská unie stala smluvní stranou Aarhuské úmluvy, zavázala se zajistit v rámci působnosti unijního práva principiální přístup k informacím o životním prostředí v držení orgánů veřejné správy (rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, bod 30 a citovaná judikatura).

27 Unijní normotvůrce tím, že přijal směrnici 2003/4, hodlal zajistit slučitelnost unijního práva s touto úmluvou za účelem jejího uzavření Společenstvím, když stanovil obecný režim, jehož cílem je zajistit, aby všechny fyzické nebo právnické osoby členského státu měly právo přístupu k informacím o životním prostředí, které jsou drženy orgány veřejné správy nebo na jejich účet, aniž by tyto osoby musely prokazovat svůj oprávněný zájem (rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, bod 31 a citovaná judikatura).

28 Je rovněž třeba zdůraznit, že právo přístupu zaručené směrnicí 2003/4 se uplatní pouze v rozsahu, v němž se na požadované informace vztahují ustanovení týkající se přístupu veřejnosti upravená touto směrnicí, což předpokládá zejména to, že představují „informace o životním prostředí“ ve smyslu čl. 2 bodu 1 uvedené směrnice, což pokud jde o spor ve věci v původním řízení, přísluší ověřit předkládajícímu soudu (rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, bod 32).

29 Kromě toho je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury z požadavků jednotného použití unijního práva i ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které za účelem vymezení svého smyslu a působnosti neobsahuje žádný výslovný odkaz na právo členských států, musí být zpravidla v celé Unii vykládáno autonomním a jednotným způsobem, přičemž tento výklad je třeba hledat s přihlédnutím ke kontextu tohoto ustanovení a cíli sledovanému dotčenou právní úpravou [viz zejména rozsudek ze dne 20. ledna 2021, Land Baden-Württemberg (Interní komunikace), C-619/19, EU:C:2021:35, bod 34].

30 Po těchto úvodních poznámkách je třeba uvést, že podle definice obsažené v čl. 2 bodu 2 prvním pododstavci písm. a) a b) směrnice 2003/4 jsou „orgány veřejné správy“, které jako takové podléhají povinnosti zpřístupňovat veřejnosti informace o životním prostředí, jež mají v držení, instituce a subjekty spadající pod „vlád[u] nebo jiný orgán veřejné správy, včetně veřejných poradních subjektů, na vnitrostátní, regionální nebo místní úrovni“, jakož i fyzické nebo právnické osoby, které vykonávají „funkce veřejné správy podle vnitrostátních právních předpisů, včetně zvláštních povinností, činností nebo služeb, které se vztahují[…] k životnímu prostředí“. Podle čl. 2 bodu 2 prvního pododstavce písm. c) této směrnice jsou „orgány veřejné správy“ také fyzické nebo právnické osoby, „které [jsou] veřejně odpovědn[é] nebo vykonáv[ají] funkci nebo poskytuj[í] veřejné služby ve vztahu k životnímu prostředí, řízen[é] subjektem nebo osobou spadající pod písmena a) nebo b)“.

31 Cílem čl. 2 bodu 2 druhého pododstavce první věty směrnice 2003/4 je umožnit členským státům zejména stanovit pravidla pro zajištění řádného průběhu soudních řízení tím, že jim poskytuje možnost vyloučit z působnosti této směrnice instituce nebo subjekty, které odpovídají definici pojmu „orgán veřejné správy“ uvedené v čl. 2 bodu 2 prvním pododstavci zmíněné směrnice, pokud působí „v soudní […] funkci“.

32 A konečně čl. 2 bod 2 druhý pododstavec druhá věta směrnice 2003/4 stanoví, že členské státy mohou tyto instituce nebo subjekty z definice pojmu „orgány veřejné správy“ uvedené v prvním pododstavci tohoto článku bodu 2 vyloučit, pokud jejich ústavněprávní předpisy ke dni přijetí této směrnice nestanoví postup přezkoumání ve smyslu článku 6 uvedené směrnice. Cílem ani účinkem čl. 2 bodu 2 druhého podstavce druhé věty směrnice 2003/4, který má upravovat zvláštní případy některých vnitrostátních orgánů, jejichž rozhodnutí ke dni přijetí uvedené směrnice nemohla být předmětem přezkoumání v souladu s požadavky této směrnice, ovšem není omezit možnost členských států, aby z působnosti zmíněné směrnice vyloučily instituce nebo orgány působící v zákonodárné nebo soudní funkci, která je ostatně stanovena bez jakéhokoli omezení samotnou Aarhuskou úmluvou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, body 45 až 48).

33 Z článku 2 bodu 2 směrnice 2003/4 jako celku vyplývá, že možnost členských států vyloučit z pojmu „orgán veřejné správy“ instituce nebo subjekty „působící v soudní […] funkci“, která je stanovena v čl. 2 bodu 2 druhém pododstavci první větě této směrnice a musí být vykládána funkčním způsobem (obdobně viz rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, bod 49), se může týkat pouze institucí nebo subjektů, které odpovídají institucionální definici pojmu „orgán veřejné správy“ obsažené v čl. 2 bodu 2 prvním pododstavci uvedené směrnice. Soulad s touto definicí je totiž nezbytným předpokladem pro využití možnosti odchylky, která je stanovena v čl. 2 bodu 2 druhém pododstavci první větě směrnice 2003/4.

34 Jak ze samotné Aarhuské úmluvy, tak ze směrnice 2003/4, jejímž předmětem je tuto úmluvu provést do unijního práva, přitom vyplývá, že jejich autoři neměli pojmem „orgány veřejné správy“ na mysli soudní orgány, zejména ne soudy, nýbrž – jak již Soudní dvůr rozhodl – pouze správní orgány, jelikož ve státech právě tyto orgány obvykle v rámci výkonu svých funkcí mají v držení informace o životním prostředí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, bod 40).

35 Soudy totiž zjevně nejsou součástí vlády ani jiných orgánů veřejné správy ve smyslu čl. 2 bodu 2 prvního pododstavce písm. a) směrnice 2003/4. Nelze je považovat ani za fyzické nebo právnické osoby vykonávající „funkce veřejné správy […], včetně zvláštních povinností, činností nebo služeb, které se vztahují[…] k životnímu prostředí“, jež jsou zmíněny v čl. 2 bodu 2 prvním pododstavci písm. b) této směrnice, ve kterém jsou uvedeny instituce nebo subjekty, jež nejsou součástí vlády nebo jiných orgánů veřejné správy zmíněných v prvně uvedeném ustanovení, ale vykonávají funkce moci výkonné nebo se podílejí na výkonu této moci a vztahují se k životnímu prostředí. Pokud jde o čl. 2 bod 2 první pododstavec písm. c) uvedené směrnice, ten se týká pouze osob nebo subjektů řízených některou z institucí nebo některým ze subjektů uvedených v čl. 2 bodu 2 prvním pododstavci písm. a) a b) této směrnice, které jsou veřejně odpovědné nebo zastávají funkce ve vztahu k životnímu prostředí, takže soudy, a tím spíše ani fyzické nebo právnické osoby jimi řízené nemůže zahrnovat.

36 Tento výklad je potvrzen i cílem, který sledoval unijní normotvůrce při přijímání směrnice 2003/4, vykládané ve světle Aarhuské úmluvy. Jak totiž vyplývá z bodu 1 odůvodnění a z článku 1 této směrnice, jejím cílem je přispět k lepšímu přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a k účinnější účasti veřejnosti při rozhodování v této oblasti, a to ve snaze zvyšovat kvalitu rozhodnutí a účinněji je prosazovat, jakož i ve výsledku přispět k lepšímu životnímu prostředí.

37 I když prosazování tohoto cíle vyžaduje, aby správní orgány zpřístupňovaly veřejnosti informace o životním prostředí, které mají v držení, a referovaly tak o rozhodnutích, jež v této oblasti přijímají, a zapojovaly občany do procesu jejich přijímání, uvedené neplatí pro podání a ostatní dokumenty založené do spisů vedených v soudních řízeních v oblasti životního prostředí, jelikož unijní normotvůrce neměl v úmyslu podporovat informování veřejnosti v oblasti soudnictví a účast veřejnosti na rozhodování v této oblasti.

38 V rámci přijímání směrnice 2003/4 totiž unijní normotvůrce vzal do úvahy rozmanitost pravidel členských států, pokud jde o přístup občanů k informacím obsaženým v soudních spisech, o čemž svědčí čl. 2 bod 2 druhý pododstavec první věta a čl. 4 odst. 2 písm. c) této směrnice – prvně uvedené ustanovení členským státům umožňuje vyloučit z působnosti zmíněné směrnice instituce nebo subjekty odpovídající definici pojmu „orgán veřejné správy“, které příležitostně mohou působit v soudní funkci, avšak samy o sobě povahu soudů nemají, jako jsou například některé nezávislé správní orgány (, pokud jde o ministerstvo působící v zákonodárné funkci, avšak samo o sobě není součástí moci zákonodárné, viz rozsudek ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau, C-204/09, EU:C:2012:71, bod 49), a ustanovení uvedené na druhém místě členským státům umožňuje odchýlit se od zásady přístupu občanů k informacím o životním prostředí, které jsou v držení „orgánů veřejné správy“, kdyby zveřejnění těchto informací mohlo ohrozit „průběh spravedlnosti, schopnost kterékoli osoby domoci se spravedlivého soudního řízení a schopnost orgánu veřejné správy provádět vyšetřování trestné nebo disciplinární povahy“.

39 Pokud jde o článek 6 směrnice 2003/4, tento se týká pouze přístupu občanů, kteří chtějí uplatnit práva, jež jim vyplývají z ustanovení této směrnice, k právní ochraně a zaručuje jim především možnost napadnout rozhodnutí o odepření přístupu k informacím o životním prostředí, k němuž může dojít.

40 Z výše uvedeného vyplývá, že jelikož ve směrnici 2003/4 není v tomto smyslu obsažena žádná výslovná zmínka, soudy a fyzické nebo právnické osoby jimi řízené nejsou „orgány veřejné správy“ ve smyslu čl. 2 bodu 2 prvního pododstavce této směrnice. Nespadají tedy do působnosti uvedené směrnice, a nepodléhají proto povinnosti zpřístupnit veřejnosti informace o životním prostředí, které mají v držení, jež je v této směrnici stanovena. Za těchto podmínek je pouze na členských státech, aby případně upravily právo přístupu veřejnosti k informacím obsaženým v soudních spisech a vymezily podmínky jeho výkonu.

41 Na rozdíl od toho, co bylo uvedeno před Soudním dvorem, tudíž není třeba zabývat se otázkou, zda kontrola přístupu k soudním spisům představuje výkon soudní funkce ve smyslu čl. 2 bodu 2 druhého pododstavce první věty směrnice 2003/4, ani rozlišovat podle toho, zda spisy obsahující požadované informace souvisejí s probíhajícími nebo ukončenými řízeními, nebo zda se týkají řízení, která mohou být znovu zahájena.

42 K odlišnému závěru v tomto ohledu nemůže *per analogiam* vést řešení, které Soudní dvůr přijal v rozsudku ze dne 14. února 2012, Flachglas Torgau (C-204/09, EU:C:2012:71, body 54 až 58), jelikož ve věci, v níž byl vydán zmíněný rozsudek, se jednalo o přístup k informacím v držení „orgánu veřejné správy“ ve smyslu čl. 2 bodu 2 prvního pododstavce směrnice 2003/4. Totéž platí i v případě řešení přijatého v rozsudcích ze dne 21. září 2010, Švédsko a další v. API a Komise (C-514/07 P, C-528/07 P, C-532/07 P, EU:C:2010:541), jakož i ze dne 18. července 2017, Komise v. Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563), které se týkaly přístupu veřejnosti k dokumentům souvisejícím s řízeními před unijními soudy, jelikož tento přístup se řídí ustanoveními unijního práva, jejichž obsah se od ustanovení, která jsou vykládána v tomto řízení, podstatně liší.

43 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že se spor v původním řízení týká žádosti nevládní organizace Friends of the Irish Environment o přístup k informacím o životním prostředí obsaženým v soudním spise souvisejícím s ukončeným řízením; tento spis byl přitom ke dni podání této žádosti v držení Soudní služby. Tento subjekt je podle vyjádření, které předložil Soudnímu dvoru, pověřen skladováním, archivací a správou soudních spisů; tuto činnost přitom vykonává jménem dotyčného soudu a je jím řízen. Je tudíž na předkládajícím soudu, aby s ohledem na upřesnění obsažená v bodech 30 až 40 tohoto rozsudku ověřil, zda musí být uvedený subjekt považován za „orgán veřejné správy“ ve smyslu čl. 2 bodu 2 prvního pododstavce směrnice 2003/4, přičemž v takovém případě by přístup k informacím o životním prostředí obsaženým ve spisech, které má v držení, do působnosti této směrnice spadal, nebo zda je třeba se proto, že má s irskými soudy, které ho řídí, úzké vazby, domnívat, že stejně jako tyto soudy představuje soudní orgán, v důsledku čehož by naopak do působnosti uvedené směrnice nespadal.

44 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že čl. 2 bod 2 směrnice 2003/4 musí být vykládán v tom smyslu, že neupravuje přístup k informacím o životním prostředí obsaženým v soudních spisech, jelikož soudy ani instituce nebo subjekty, které jsou těmito soudy řízeny, a mají tedy s uvedenými soudy úzkou vazbu, nejsou „orgány veřejné správy“ ve smyslu tohoto ustanovení, a nespadají tudíž do působnosti této směrnice.

K nákladům řízení

45 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

Článek 2 bod 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/313/EHS musí být vykládán v tom smyslu, že neupravuje přístup k informacím o životním prostředí obsaženým v soudních spisech, jelikož soudy ani instituce nebo subjekty, které jsou těmito soudy řízeny, a mají tedy s uvedenými soudy úzkou vazbu, nejsou „orgány veřejné správy“ ve smyslu tohoto ustanovení, a nespadají tudíž do působnosti této směrnice.

Podpisy